

הכשרות החלוץ בגרמניה 1933 – 1947
דור המשך

משואה בגבורה לתקומה

Hachsharot HeChalutz in Germany 1933 – 1947

Following Generation

From Shoa by Heroism to Revival

הכנס השנתי הרביעי של עמותת "הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 / דור המשך" התקיים ב-19.6.2024 בקבוץ נצר סרני תחת המוטו של הוקרת "המציל היהודי" מקרב אנשי ונשות הכשרות החלוץ בגרמניה.

העמותה הוקמה על ידי בנובמבר 2021 במטרה להנחיל לציבור ובמיוחד באמצעות פעילות חינוכית לדור הצעיר את מורשת החלוצים בוגרי הכשרות החלוץ הציוניות, הנספים ושורדי השואה. העמותה פועלת לחקור ולתעד את קורות חייהם, ללקט עדויות בשת"פ עם המשפחות, עשרות מוזיאוני שואה וחוקרי שואה בארץ ובחו"ל אודות תקופת ההכשרה הציונית בגרמניה לפני השואה, במהלכה ולאחריה וכן בתקופת ההעפלה ארצה כולל במסגרת "המוסד לעלייה ב'". המחקר כולל גם את חבלי הקליטה בארץ, הקמת משפחות ותרומת אנשי ונשות הכשרות החלוץ להקמת ישובים בישראל.

נשיא המדינה מר יצחק הרצוג נמצא עימנו בקשר רצוף, מקבל את פרסומנו וסיים את מכתב ברכתו מיום 19.6.2024 לכינוס השנתי שלנו החודש בקבוץ נצר סרני (אשר נוסד ב-1948 בשם "קבוץ בוכנולד") במילים הבאות: "אני מבקש להודות ליואב גד, יו"ר עמותת "הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך" ולכל הנוגעים בדבר, על עבודתכם המסורה ועל מאמציכם לשמר ולטפח את מורשתם של קורבנות השואה ושורדי השואה. פעילויות העמותה, ובכלל זה הענקת אות "המציל היהודי", תורמים תרומה רבת ערך ומשמעות להנחלת מורשתם של המצילים לדורות הבאים."

באמצעות העמותה שלנו **אני מבקש להעלות על נס במיוחד את מרכיב הגבורה** בפלאי הישרדותם של ניצולי השואה מקרב אנשי ונשות הכשרות החלוץ בגרמניה ועמידתם בתלאות ההעפלה ארצה. עד כה, בארץ ובעולם, כאשר אנשים חושבים על גבורה יהודית בד"כ נזכרים בסיפורי התנ"ך על האבות, או על דוד מול גוליית וסיפורי המרידות החמושות כגון אלו של המכבים נגד היוונים ושל בר כוכבא נגד הרומאים. רבים למדו כי יותר ממיליון יהודים לחמו בנאצים הגרמנים באירופה במדי בנות הברית, כפרטיזנים או כמתנדבים לבריגדה היהודית הבריטית.

הנוער בארץ לומד יותר על גבורת המחתרות במלחמת הקוממיות וגבורת חיילי וחיילות צה"ל וזרועות הבטחון במערכות ישראל נגד מדינות ערב וכנגד אירגוני הטרור. לפי הצעת ידידי ארי ליפינסקי המסייע

לנו גם בקשרינו הבינ"ל התאמנו לכן את המוטו של העמותה לכותרת "משואה בגבורה לתקומה" על מנת לבטא את הזרקור החדש.

סיפור מורשת הכשרות החלוץ בגרמניה תורם כיום למאבק עם ישראל נגד תופעות אנטישמיות והכחשת השואה ברחבי העולם ובאינטרנט בפרט.

אנו נמצאים לשם כך בקשרי שתוף פעולה וחילופי מידע עם עמותות והמוזיאונים המובילים בארץ כגון יד ושם, לוחמי הגיטאות, בית טרזין בגבעת חיים ובית עדות בניר גלים ועם ארכיון קבוץ נצר סרני ואחרים ומחליפים מידע עם מוזיאוני השואה בוואשינגטון ובסיאטל בארה"ב.

בעקבות פנייה יזומה אלינו מצד חוקר שואה מגרמניה, (קרדילוג במקצועו המקורי) **הד"ר פרנץ-יוזף ויטשטאם**, פיתחנו עימו שיתוף פעולה פורה ומאוד אינטנסיבי. הוא חקר וחיבר בהתנדבות ופירסם על חשבוננו עד כה מעל 4000 (ארבעת אלפים) ביוגרפיות של יהודים אשר או נולדו בגרמניה או שהיו קורבנות או שורדי השואה אשר עברו במחנות הכשרות החלוץ בגרמניה. ראו באתר שלו: www.spureninvest.de לבקשתנו הכין עבורנו בטובו בהתנדבות רשימות מפורטות ומסודרות של קרוב ל-1000 בוגרי הכשרות החלוץ בגרמניה עליהם הכין ופרסם ביוגרפיות אישיות מפורטות. ד"ר ויטשטאם עוזר לנו כעת לאתר ראיות במסמכים ועדויות לשם הגשת הצעות להענקת אות "המציל היהודי". הקשר הניב אפילו ביקור אישי של הד"ר שושי חבקין, הבת של איזי פיליפ מקבל אות "המציל היהודי" אצל החוקר בגרמניה. בעקבות הביקור הוגשה בגרמניה הצעה להתקין אבן זיכרון לאיזי פיליפ בעיר מולדתו בגרמניה אשר צפויה להיות נחנכת בשנה הקרובה.

העמותה מקיימת כינוסים חברתיים ומקצועיים ומתן הרצאות בישראל ובשנה שחלפה אף נאמתי עם מצגת מטעמנו אודות הכשרות החלוץ בכלל ובגרינגסהוף בפרט בכנס חוקרים גדול בעיר פולדה מצפון לפרנקפורט בגרמניה.

בארץ יצרנו בשנה שעברה תערוכה ניידת בעברית ובגרמנית בשיתוף עם שגרירות גרמניה בישראל אשר נחנכה בכינוס השנתי שלנו בקבוץ נצר סרני והוצגה באירוע בעיר יבנה בנוכחות ובחסות ראש עיריית יבנה. בגרמניה הוצגו תערוכות בשת"פ שלנו עם עמותות ומוזיאונים בברלין ובפוטסדאם.

יצרנו ואנו מפעילים אתר אינטרנט תלת לשוני בעברית, גרמנית ובאנגלית המנגיש לציבור באופן דיגיטלי את הסיפור ההיסטורי של הכשרות החלוץ במסמכים, תמונות וסרטונים. מומלץ להיכנס: [בלוג-מה חדש – הכשרות החלוץ בגרמניה – דור המשך \(hachshara-dor-hemshech.com\)](http://hachshara-dor-hemshech.com)

מעבר לכך אנו מנציחים את התנועה ואת אנשי ונשות הכשרות החלוץ במאמרים אשר אנו מעלים בגרמנית לאתר האנציקלופדיה האינטרנטית החינמית המובילה בעולם בגרמנית אודות יהדות, יהודים, השואה וישראל www.jewiki.net אשר צברה עד כה מעל 120 מיליון כניסות! באתר ניתן באמצעות סרגל הניווט לקרוא את החומר ב-12 שפות שונות!

Hachsharot HeChalutz in Deutschland 1933-1947, Nachfolgegeneration – Jewiki
עורך ומו"ל האתר, הד"ר מיכאל קינטוף למד שנה בירושלים ועבד בצוות המצומצם של סטיבן שפילברג לראיין עדים ניצולי שואה עבור מוזיאון השואה העמק אשר הקים בוואשינגטון.

לפני שלוש שנים הפקנו תרגום לעברית של **ספר הזכרונות של אנליזה בורנסקי** שהייתה מדריכה בהכשרת החלוץ בנויינדורף ליד ברלין עד הגירוש של כל הקבוצה לאושוויץ, היא לימים אורה אלוני ז"ל חברת קבוץ מעיין צבי. הכפלנו את נפח הספר עם נספחים רבים של תמונות ותעודות.

השנה הפקנו בעריכה משותפת של ארי ושלי שני ספרי זיכרון והוקרה ביוגרפיים: ספר אחד לכבוד אבא שלי (247 עמודים), **הרב רט אהוד גרובלד ז"ל, ממקבלי אות "המציל היהודי"** אותו התאפשר לי להעניק אישית לנשיא המדינה כאשר אירח אותי עם אשתי, נאוה, והבת שלנו זהר, אשר זה עתה קיבלה תואר דוקטור לרפואה באוניברסיטת בן גוריון, דבר אשר שימח את הנשיא במיוחד.

את הספר הביוגרפי (512 עמודים) לזכרו של ארתור פזננסקי ז"ל, ממקבלי אות "המציל היהודי" ביום השואה השנה הצגנו בכנס השנתי החודש והענקנו אותו למשפחתו.

העמותה החלה השנה ביוזמה חדשה שלי כיו"ר, להגיש בהצלחה לארגון "בני ברית" המרכז העולמי ירושלים, הצעות להענקת אות "המציל יהודי" מקרב אנשי ונשות הכשרות החלוץ. האות מוענק ליהודים אשר הצילו יהודים בתקופת השואה בהיותם עצמם תחת השלטון הנאצי באירופה, תוך נטילת סיכון רב, החורג הרבה מעבר לסכנה הכללית ליהודים באותה תקופה, וללא קבלת כל תמורה כספית או אחרת עבור פעולתם. עד כה הוענקו כ- 640 אותות מהם לשמונה מקרב אנשי ונשות הכשרות החלוץ בגרמניה. אות "המציל היהודי" מקביל במובן מסויים לתואר "חסיד אומות העולם" המוענק על ידי מוסד "יד ושם" למצילי יהודים מקרב אומות העולם.

בכנס החודש יכלו בני המשפחה של שלושה מקבלי האות לשאת דברים ולהציג מצגות אודותיהם: **איזידור איזי פיליפ ז"ל** – היה אסיר במחנה ההשמדה אושוויץ והשתתף בתחרויות ספורט על מנת לזכות במנות אוכל נוספות אותן חילק לחבריו המורעבים ואף הצליח בתחנה בדרך לאושוויץ להשיג ולהביא מים לעשרות מגורשים הכלואים בקרונות בקר ברכבת הגירוש תוך חירוף נפשו מול משמר הגסטפו. דברים לזכרו נשאו הבנות הד"ר שושי חבקין ופנינה איתי.

יעקב זילברשטיין ז"ל – היה פעיל מאוד כנער צעיר במחנה ההשמדה אושוויץ שם הבריח חומר נפץ למחתרת אשר פוצצה את קרמטוריום 4 ועמד במסכת עינויי הגיסטאפו מבלי שהסגיר את חבריו. לאחר צעדת המוות מאושוויץ הציל במחנה בוכנוולד ילדים יהודים בחירוף נפש במחנה. מצגת וסרט לזכרו הציג בנו, אברמי זילברשטיין, יו"ר ארגון אסירי הנאצים לשעבר ודורות ההמשך.

ארתור פוזננסקי ז"ל – במסגרת תפקידו כמנהל מעון לנוער יהודי בסיכון בגרמניה וכמנהל הכשרות החלוץ בגרמניה הציל עשרות ילדים יהודים ובני משפחה מרצח וגירוש להשמדה בידי הנאצים הגרמנים. מאוחר יותר כעובד במרפאה באושוויץ הציל יהודים חולים על ידי תחכום ותושייה תוך סיכון עצמי רב בתהליכי רישום חולים ומתים במחנה. מטעם המשפחה נשא דברים המהנדס מיקי גרונסקי.

בכנס החודש הסבירו עו"ד אריה ברנע מועדת בדיקת ההצעות ומר אלן שניידר, מנהל "בני ברית", המרכז העולמי ירושלים את השיקולים להענקת האותות והדגישו את החשיבות החינוכית לנושא אשר ייכנס לתכנית הלימודים בבתי הספר בארץ החל מהשנה הקרובה.

חתן וכלת פרס ישראל לתעשייה (מקימי קבוצת אורמת טכנולוגיות, ענקית וחלוצה בתחום האנרגיה), יהודה ודיטה ברונצקי כיבדו את הכנס בהשתתפותם. יהודה, יליד פולין ב-1934, סיפר את קורות חייו ותיאר את שורת מעשיו של אביו, נפתלי בקנרוט להצלת יהודים במסגרת היותו אגרונום בהכשרתו.

עמוד 4

(נפתלי שינה שם משפחתו לברוניצקי לזכר קורבנות השואה בעיר מגוריו.) מעללי האבא נפתלי והיצירתיות שלו בהמצאת תירוצים מקוריים להצלת יהודים הן כבודדים והן כקבוצה כגון על ידי הקמת מפעל להעסקתם הם סיפור אמיתי אשר מאפיל על כל דמיון בתסריט הוליוודי. יהודה מרבה להיפגש עם בני נוער ותלמידים ומספר להם את סיפור חייו ומשפחתו.

נשמח להרחיב את קשת הפעולות שלנו גם לשת"פ עם ארגון עולי מרכז אירופה.

אנו מחויבים למורשת "לזכור ולא לשכוח" ולחינוך לאור המורשת למען עתיד טוב יותר.

יואב גד – מייסד ויו"ר עמותת "הכשרות החלוץ בגרמניה 1933-1947 / דור המשך"